

IBERIALAIS-AMERIKKALAISEN SÄÄTIÖN STRATEGIA 2020–2024

Säätiön hallituksen hyväksymä 16.10.2019

1. Säätiö, toiminta-ajatus ja tarkoitus

Iberialais-amerikkalainen säätiö perustettiin vuonna 1993. Säätiön sääntöjen mukaan Iberialais-amerikkalaisen säätiön tarkoituksena on edistää espanjalais-portugalilaista kulttuuripiiriä (Iberian niemimaata, Ibero-Amerikkaa ja muita niihin historiallisesti liittyviä alueita) koskevaa molemminpuolista tieteeseen, kulttuurin ja talouselämän tuntemusta ja vuorovaikutusta. Säätiö ei tavoittele taloudellista voittoa.

Säätiö toimii tiedeyhteisön, kulttuurintuottajien ja ulkomaankaupan välisessä maastossa ja edistää niiden kaikkien kansainvälisyyttä ja tunnettuutta kohdemaissa.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö on perustanut vuonna 1996 Espanjaan Suomen Madridin-instituutin, jota se ylläpitää. Instituutin toiminta-alueeksi on määritelty koko espanjan- ja portugalkielinen maailma. Tällä kulttuurisesti ja taloudellisesti merkittävällä alueella on yli 700 miljoonaa asukasta.

Säätiöllä on myös mahdollisuus perustaa muita instituutteja.

Madridin-Instituutin tehtävänä on harjoittaa ja edistää säätiön tarkoitukseen liittyvää suomalaista tieteellistä ja taloudellista tutkimusta sekä molemminpuolista kulttuurin ja talouselämän tuntemusta ja vuorovaikutusta.

Instituutti kansainvälistää suomalaista taidetta ja tiedettä, toimii asiantuntija- ja palveluorganisaationa kansainvälisyyteen pyrkiville taiteilijoille ja kehittää luovan talouden verkostoja Suomessa ja kohdemaissa sekä itsenäisenä toimijana että Team Finland -verkostojen aktiivisena jäsenenä. Uutena osana verkostoa on vuonna 2018 luotu Team Finland Knowledge Network. Sen edustajana toimii Latinalaisessa Amerikassa viisivuotiskauden erityisasiantuntija, jonka toimipaikka on Suomen Argentiinan edustustossa Buenos Airesissa. Koulutusasioihin liittyvä yhteistyö koordinoidaan tämän erityisasiantuntijan kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi. Instituutti edistää suomalaista elinkeinoelämää, vientiä ja asiantuntijoiden liikkumista Suomen ja kohdemaiden välillä.

Säätiöllä on asiamiesverkosto Portugalissa ja Latinalaisessa Amerikassa. Säätiö hallinnoi Buenos Airesin Suomi-taltoa (entinen Suomen Merimieskirkon rakennus).

Tässä strategiassa Iberialais-amerikkalainen säätiö tarkoittaa koko tätä kokonaisuutta, ellei erikseen haluta korostaa Madridin-instituutin työtä tai toimintaa tietyssä kohdemaassa.

2. Säätiön toimintaympäristö ja strategiset kumppanit

2.1 Toimintaympäristö

Iberialais-amerikkalaisen säätiön toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti monestakin syystä. Suomalaisten talous- ja kulttuurielämän voimien yhdistäminen suurlähetystöjen koordinoimaan Team Finland -yhteistyöhön on tehostanut suomalaisten toimijoiden yhteistyötä ja tukee myös säätiön toimintaa. Team Finland -yhteistyössä tunnustetaan kaikkien TF-osapuolien vahvuudet. Instituutti kulttuurin- ja tapahtumatuotannon ammattilaisena osaa hoitaa nopeasti ja tehokkaasti taiteilijoiden ja asiantuntijoiden liikkumista.

Säätiön toimintamaissa, etenkin Latinalaisessa Amerikassa, kulttuurituotanto kasvaa voimakkaasti. Tämä lisää vastavuoroisen kulttuurivaihdon mahdollisuuksia, ja kiihtyvä kaupan ja taiteen globalisaatio muuttaa alueellisen toiminnan edellytyksiä. Tässä tilanteessa Iberialais-amerikkalaisen säätiön vahvuus on sen laaja toiminta-alue, vaikka laajuus kieltämättä on myös suuri haaste suppeille henkilö- ja toimintaresursseille.

Suomessa kulttuuri- ja tiedeinstituuttien perusrahoitus on kaventumassa valtion säästötoimien vuoksi. Säätiö toimii opetus- ja kulttuuriministeriön veikkausvoittovaroista myöntämällä yleisavustuksella. Sen lisäksi Madridin-instituutti hankkii projektikohtaista rahoitusta, Suomen Akatemiasta, ulkoasianministeriöstä ja yksityisistä säätiöistä. Toimintaa rahoitetaan enenevässä määrin erikseen valtiolta ja yksityisiltä säätiöiltä haettavalla hankerahoituksella. Rahoituksen pirstoutuessa hallintoon käytettävä työaika lisääntyy.

Sosiaalinen media ja digitalisoituminen tuovat uusia mahdollisuuksia ja verkostoja.

2.2 Strategiset kumppanit

Suomessa säätiö toimii osana Team Finland -verkostoa. Säätiö kuuluu Suomen Kulttuuri-instituutit ry:n verkostoon ja osallistuu tiedeinstituuttien Tiedeinstituuttifoorumiin.

Merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat suomalaiset ja lusohispaanisen alueen tieteen ja taiteen toimijat (yliopistot, ammattikorkeakoulut, museot, taiteen tiedotuskeskukset, paikalliset julkisyhteisöt, paikallishallinto, EUNIC-verkosto, etabloituneet tapahtumajärjestäjät sekä toiminta-aluetta kattavat ammattimaiset järjestöt, mm. OEI, SEGIB) sekä konsuliverkosto ja kauppakamarit ja muut ulkomaankaupan organisaatiot, kuten Business Finland osana TF-verkostoa. Vientiä harjoittavien yritysten kanssa on mahdollista rakentaa yhteisiä hankkeita.

Madridissa instituutilla on työtila Complutense-yliopistossa, joka on tärkeä yhteistyökumppani. Tämä yhteistyö tuo instituutille verotuksellisen autonomian.

Latinalaisen Amerikan maissa yhteistyökumppaneita ovat aiemmin mainittujen ohella sekä julkiset kulttuuritoimijat että yksityiset kulttuurin tuottajat ja yliopistot. Näyttelyitä järjestetään mm. yhdessä taidegallerioiden ja museoiden kanssa.

3. Säätiön arvot

Säätiön arvoja ovat:

- aloitteellisuus: proaktiivisuus ja nopea reagointi ovat tuloksellisen toiminnan edellytyksiä, kun resurssit ovat rajalliset. Aloitteellisuus edellyttää myös avoimuutta uudelle.
- pitkäjänteisyys: säätiön toiminnalliset painopisteet (tiede, kulttuuri) tuovat syvyyssulottuvuutta ja tarvittavaa lisäarvoa Suomen ja lusohispaanisen maailman taloudelliseen yhteistyöhön
- laatu ja luotettavuus: säätiö pyrkii toiminnassaan laadukkuuteen ja ammattimaisuuteen.

4. Strategiset tavoitteet ja painopistealueet

4.1. Strategiset tavoitteet

Strateginen tavoite 1: Suomalaisen kulttuurin ja tieteen monipuolinen tuntemus toiminta-alueella kasvaa

Säätiön toiminnan tavoitteena on, että viisivuotiskauden päättyessä suomalaista kulttuuria tunnetaan toiminta-alueella laajasti, ja että kulttuuriviennille sekä -vaihdolle on kehitetty toimintamuodot. Yksittäisten kulttuurihankkeiden vaikutus kestää pitempään, kun kummankin eri maan toimijan suhdeverkotot sekoittuvat keskenään ja alkavat kehittää uusia hankkeita.

Suomalaisen kulttuurin tuntemus tehostuu vuorovaikutteisuutta lisäämällä. Kohdemaissa vuorovaikutteisuus kehittyä, kun kulttuuriviejät verkottuvat paikallisten toimijoiden kanssa, esimerkiksi suomalaisten ja paikallisten toimijoiden yhteisten näyttelyjen ja tapahtumien kautta. Vuorovaikutuksessa syntyvät henkilökohtaiset suhteet syventävät kulttuurien tuntemusta ja juurruttavat toimijoita ”toistensa maaperään”.

Suomalaisen kulttuuriin tuntemusta lisätään kohdemaissa kunkin maan kysynnän mukaisesti panostaen eri osa-alueisiin (design, valokuva, tms.).

Edellisellä viisivuotiskaudella on keskitytty voimakkaasti Latinalaiseen Amerikkaan. Haasteena on edelleen se, että kohdealue on hyvin laaja, toimintaympäristö on jokaisessa maassa erilainen, kumppaniverkostot vaihtelevat ja Team Finland-verkostojen toiminta on sidoksissa paikalliseen kontekstiin. Instituutti ja säätiö vastaavat erilaisten toimintaympäristöjen haasteisiin toimimalla aktiivisesti Team Finland -verkostoissa Latinalaisen Amerikan ja Pyreneiden niemimaan asiamiesverkoston välityksellä. Alueella toimitaan silloin,

kun hankkeille on identifioitu kysyntä. Toimintaa pidetään yllä, mutta ei tällä strategiakaudella laajenneta aktiivisesti. Toiminnassa otetaan huomioon säätiön taloudelliset mahdollisuudet ja keskitytään vuosittain hankkeisiin muutamassa maassa kerrallaan.

Säätiö pyrkii hankkimaan erillisrahoituksella tutkimushankkeita, joissa säätiöllä ja Madridin-instituutilla voi olla myös kevyt fasilitoijan rooli.

Säätiö seuraa tieteen ja taiteen ajankohtaisia painopisteitä siten, että koko laajalla toiminta-alueella huomioidaan kulttuurimme merkkivuosia.

Strateginen tavoite 2: Säätiön tunnettuus lisääntyy Suomessa

Säätiö, instituutti ja niiden toiminta tunnetaan myös Suomessa pienen aktiivisen harrastajajoukon ulkopuolellakin. Säätiön vuorovaikutteisen toiminnan ja vastavuoroisten vierailujen ansiosta lusohispaanisen alueen kulttuuria tunnetaan Suomessa nykyistä paremmin. Vuonna 2019 järjestetty säätiön 25-vuotisjuhla kokosi yhteen toiminta-alueesta kiinnostunutta yleisöä ja liike-elämän edustajia ja loi näin hyvää pohjaa säätiön tunnettuuden lisäämiselle Suomessa.

Säätiön hallituksessa toimii edelleen monipuolinen joukko lusohispaanisen kulttuurin ja säätiötoiminnan asiantuntijoita.

Säätiö tuo lusohispaanista kulttuuria esille Suomessa vakiintuneiden toimijoiden kuten Kolibrí-festivaali tai Cinemaissí-elokuvafestivaalin kautta. Yhteistyössä Espanjan Suomen-edustuston kanssa selvitetään pysyvän iberioamerikkalaisen festivaalin järjestämistä Suomessa. Säätiö pitää myös aktiivisesti yhteyttä toiminta-alueen maiden Suomen edustustoihin ja niihin liittyviin organisaatioihin. Säätiö osallistuu myös Suomalais-Latinalaisamerikkalaisen Kauppayhdistyksen järjestämiin tapahtumiin.

4.2.Painopistealueet

Iberian niemimaa

Madridin-instituutin toiminta on aktivoitunut ja näkyvyys merkittävästi lisääntynyt uusien toimitilojen ja uusien toimintatapojen myötä. Yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa instituutti saavuttaa maksiminäkyvyytensä. Se toimii yhteistyössä Complutense-yliopiston kanssa, missä sillä on toimipiste. Yhteistyötä Complutense-yliopiston kanssa jatketaan ja tarjotaan suomalaisille tutkijoille mahdollisuutta työskennellä säätiön työtilassa Complutense-yliopistossa. Vuorovaikutteisuutta Complutensen kanssa lisätään myös sen edustajien kutsumisessa instituutille ja näyttelyjen kierrättämisessä molempien tiloissa.

Vuosittain keskitytään kahteen tai muutamaan merkittävään taiteilijavierailuun tai suurempaan paikalliseen tapahtumaan, joiden medianäkyvyyteen panostetaan. Tämän lisäksi tuotetaan yhdessä taiteilijoiden kanssa kevyitä helposti liikutettavia näyttelyitä, joita kierrätetään Espanjan ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden kohdemaiden taidelaitoksissa.

Instituutin kahden tieteellisen projektin päättyessä niiden tuloksista tiedotetaan laajasti. Uusia tutkimushankkeita valmistellaan. Hankkeet toteutetaan mahdollisuuksien mukaan, painopiste voi olla tutkimushankkeiden lisäksi tieteellisissä seminaareissa ja konferensseissa sekä julkaisutoiminnassa.

Latinalainen Amerikka

Pidetään yllä saavutettuja asioita. Sen varmistamiseksi asiamiesverkoston toimivuus on ensisijaisen tärkeä. Syksyllä 2014 aloitettua asiamiesten koulutusta jatketaan. Asiamiehet sitoutetaan säätiön työhön ja Team Finland -verkostoihin. Vapaaehtoisista asiamiehistä pidetään huolta tehokkaan tiedotuksen ja koulutuksen avulla.

Asiamiesverkoston avulla vuorovaikutus Latinalaisen Amerikan kanssa lisääntyy ja Suomen näkyvyys alueella on kauden päätyttyä hyvä. Alueen ja sen monien maiden suuren koon vuoksi keskitytään kerrallaan

yksittäisiin kokonaisuuksiin tai teemoihin. Synergiaetuja maiden välillä käytetään mahdollisuuksien mukaan hyväksi, esimerkiksi näyttelykiertoissa. Suomen suurlähetystöjen kanssa jatketaan hyvää yhteistyötä. Säätiö tuo Team Finland -toimintaan kulttuuri- ja tiedeulottuvuuden mukana lisäarvona tunnettuutta ja uskottavuutta.

5. Vaikuttavuuden arviointi

Strategisille tavoitteille luodaan mittarit strategiakauden alussa seuranta varten. Edelleen selvitetään tapoja mitata vaikuttavuutta. Toiminnan vaikutuksia tarkastellaan monesta näkökulmasta: Suomi-kuvan, taiteen, tieteen ja kulttuuriviennin kannalta. Mittareita toiminnan ja vaikuttavuuden arvioimiseen kehitetään yhdessä Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry:n kanssa. Myös in kind -tuen mittaamista ja dokumentointia selvitetään yhteistyössä SKTI:n ja siihen kuuluvien säätiöiden ja instituuttien kanssa.

Säätiön vaikutusta lusohispaanisen kulttuurin ja tieteen tunnettuuden lisääntymiseen Suomessa mitataan myös.

Asiamiesverkoston vakautta ja sitoutumista seurataan sen suuren lisäarvon vuoksi.

Liite Iberialais-amerikkalainen säätiö ja sen toimintamuodot

Iberialais-amerikkalaista säätiötä johtaa hallitus, jonka jäsenet valitaan kolmivuosisikauksi kerrallaan siten, että puolet jäsenistä on erovuorossa. Hallitukseen valitaan tiedeyhteisön, kulttuurielämän ja elinkeinoelämän edustajia. Säätiöllä on Suomessa toimiva pääsihteeri, FM Maria Kännö. Hänen työaikansa on keskimäärin kahdeksan tuntia viikossa.

Madridin-instituutti toimii hallituksen valitseman johtajan johdolla omalla budjetillaan. Instituutissa työskentelee johtajan lisäksi tiedottaja, kulttuurituottaja, talousvastaava ja opiskelijaharjoittelijoita. Argentiinassa säätiö omistaa huonossa kunnossa olevan Suomi-talon.

Säätiöllä on asiamies Portugalissa ja useissa Latinalaisen Amerikan maissa (Argentiina, Brasilia, Chile, Kuuba, Meksiko, Peru, Kolumbia ja Uruguay). Asiamiehet toimivat Madridin-instituutin johtajan ohjauksessa. Kaikkialla ollaan aktiivisessa vuoropuhelussa Team Finland -verkoston kanssa.

Madridin-instituutti ja asiamiehet järjestävät yhdessä taiteilijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa näyttelyitä, taiteilijavierailuja, esitelmätilaisuuksia, seminaareja ja esityksiä. Säätiö fasilitoi koulutuspalvelujen vientiä ja toimii siinä yhteistyökumppanina kasvatustieteen tutkijoiden ja täydennyskoulutusta harjoittavien yhteisöjen kanssa.

Säätiö toimii opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) vuosittain myöntämällä avustuksella ja hankkeita rahoitetaan myös yksityisten säätiöiden myöntämällä apurahoilla. Tutkimushankkeet toteutetaan niitä varten erikseen myönnettyillä varoilla. Niiden hallintoa varten säätiö saa rahoituksesta yleiskulukorvauksen.

Instituutilla on kaksi tutkimushanketta:

- Professori emeritus Martti Pärssisen johtama ja Suomen Akatemian osarahoittama Brasilia-hanke "*Large-Scale Subclimax in the Amazonian Lowland Forests due to Pre-Columbian Deforestation*" jatkuu vuosina 2020 – 2022. On myös mahdollista, että hanketta laajennetaan ulkopuolisella rahoituksella tiheän sademetsän tutkakuvauksiin ns. Lidar-teknologiaa hyväksi käyttäen.
- Instituutin johtajan, FT Auli Leskisen johtama Koneen säätiön rahoittama *Espanjan, Portugalin ja Latinalaisen Amerikan nykykirjallisuuden historia 1970–2010. (vuodet 2011–2015)*